

Rozbor zasedání

pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace (RIA) a hodnocení projednávaných návrhů právních předpisů v roce 2014

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace (dále jen „Komise RIA“) byla ustavena v listopadu 2011. Jejím posláním je institucionální zajištění procesu přezkumu kvality hodnocení dopadů navrhované regulace (*regulatory impact assessment*, zkráceně RIA) předkládaných k návrhům právních předpisů na úrovni vlády, tj. návrhů věcných záměrů zákonů, návrhů zákonů a nařízení vlády (dále jen „právní předpisy“). Komise RIA byla ustavena mj. v reakci na doporučení OECD členským státům ohledně ustavení mechanismů a institucí pro aktivní provádění nezávislé kontroly předkládaných právních předpisů z hlediska kvality hodnocení jejich dopadů a identifikaci případných nedostatků.

Komise RIA v uplynulých 3 letech svého působení měla ambici přispět ke zlepšení analýzy celospolečenských dopadů nově navrhovaných právních předpisů. Prostřednictvím kvalitativní kontroly zpracovávaných RIA se Komise RIA nepřímo snaží přispět i ke změně kultury legislativního procesu v proces založený jednak na transparentnosti směrem k „příjemcům“ regulace, a jednak na kvalitní analýze řešeného problému.

Komise RIA v roce 2014 projednala celkem 65 závěrečných zpráv RIA k návrhům právních předpisů a v rámci zasedání bylo dále projednáno 9 návrhů závěrečných zpráv RIA k návrhům vyhlášek. Ostatní návrhy byly projednávány per rollam a především v rámci připomínkového řízení anebo připomínkovány oddělením pro koordinaci procesu RIA jako sekretariátem Komise RIA. Tato skutečnost vyplývá z logiky projednávání návrhu vyhlášek, které jsou primárně projednávány pouze v pracovních komisích LRV, nikoliv schvalovány vládou, a proto zásadní připomínky k odůvodnění je důležité uplatnit ještě v rámci připomínkového řízení.

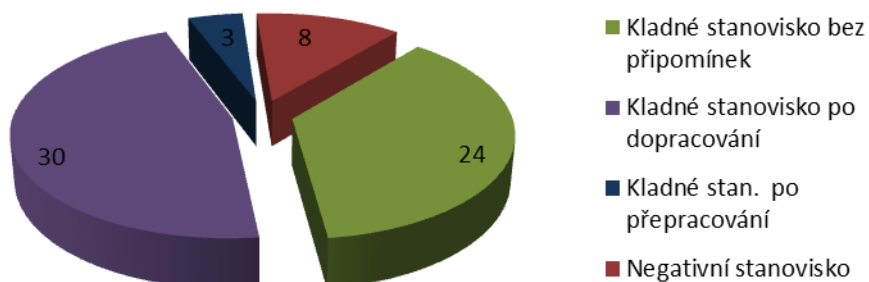
Z tohoto celkového počtu Komise RIA

- **24 návrhů** doporučila při prvním projednání bez dalších připomínek,
- **30 návrhů** doporučila po částečném doplnění závěrečných zpráv RIA,
- **v 3 případech** doporučující stanovisko vydala na základě opětovného posouzení zásadně přepracovaných závěrečných zpráv RIA,
- **v 8 případech** vyslovila negativní stanovisko k předloženému hodnocení dopadů regulace a v těchto případech nedoporučila návrh s předloženou závěrečnou zprávou RIA k dalšímu projednávání vládou (*pozn.: Mezi tyto návrhy bylo ale nutno zařadit i návrhy, kdy nedoporučující stanovisko zůstalo na základě nepředloženého dopracování závěrečné zprávy RIA*).

Tabulka: Typologie stanovisek Komise RIA v roce 2014 podle výsledku

Negativní stanovisko	Kladné stanovisko bez připomínek	Kladné stanovisko po dopracování	Kladné stanovisko po přepracování
8	24	30	3

Graf: Podíl jednotlivých stanovisek Komise RIA za rok 2014 dle závěrečných doporučení

Tabulka: Klasifikace stanovisek Komise RIA

Kladné stanovisko bez připomínek znamená, že Komise RIA neshledala v předložené RIA žádná metodická pochybení a nedostatky, zpráva obsahuje všechny požadované části dle Obecných zásad RIA a předkládá srozumitelné, kvalitně zpracované a průkazné hodnocení dopadů k navrhovanému legislativnímu řešení.

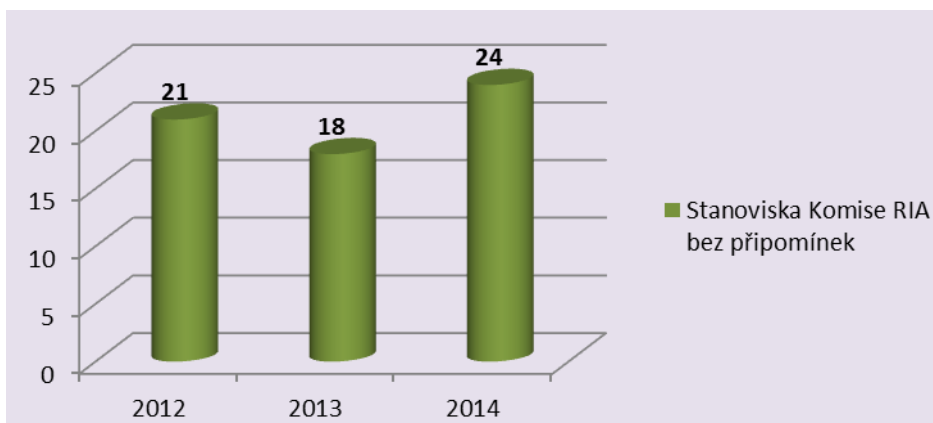
Kladné stanovisko po dopracování znamená, že komise identifikovala v Závěrečné zprávě RIA dílčí nedostatky, týkající se některých částí předloženého hodnocení dopadů, které neovlivňují celkovou kvalitu a průkaznost předloženého hodnocení dopadů k navrhovanému legislativnímu řešení. Pro účely úplnosti doprovodného hodnocení dopadů, které má sloužit k informovanému rozhodování vlády o předloženém návrhu, však shledala Komise RIA dopracování závěrečné zprávy RIA za potřebné. Obvykle to znamenalo, že Komise RIA požadovala předložení doplněné závěrečné zprávy RIA pro vydání kladného stanoviska.

Kladné stanovisko po přepracování znamená, že Komise RIA v předložené RIA shledala metodické nedostatky a nekonzistentnosti v odůvodnění a prezentaci hodnocení dopadů k předloženému návrhu legislativního řešení. Obecně znamenalo, že pro jednotlivá tvrzení chyběly konkrétní argumenty, ve zprávě absentovaly celé mandatorní části RIA, např. způsob provedení a vypořádání konzultací s dotčenými subjekty, prezentace metodiky a zdrojů dat, o které se opíralo provedené hodnocení dopadů, absence popisu a vyhodnocení jiných proveditelných variant řešení a jejich srovnání pro doporučení preferované varianty, tj. legislativního řešení apod. Zpravidla v takových případech došlo k dopracování závěrečné zprávy RIA předkladatelem a jejímu opětovnému předložení, resp. projednání v Komisi RIA před vydáním revidovaného doporučujícího stanoviska.

Negativní stanovisko znamená, že Komise RIA identifikovala závažné nedostatky v hodnocení dopadů a metodice jejího zpracování a předkladatel nepředložil revidovanou závěrečnou zprávu RIA, ke které byly z hlediska metodiky RIA uplatněny zásadní připomínky, nebo způsob dopracování neodpovídal povaze připomínek uplatněných Komisí RIA, respektive předkladatel nevypořádal všechny zásadní připomínky uplatněné k obsahovým a metodickým požadavkům zpracované RIA.

Z celkového počtu posuzovaných závěrečných zpráv RIA Komisé RIA bylo **24 návrhů (37 % z celkového počtu)** shledáno se zpracovnou závěrečnou zprávou RIA vyhovující požadavkům metodiky Obecných zásad RIA bez dalších zásadních připomínek. **Toto je dosud nejvyšší číslo kladných stanovisek neobsahujících připomínky ke zpracované RIA od r. 2012**, kdy tato statistika byla sledována poprvé (pro srovnání v r. 2012 činil tento údaj 33% a v r. 2013 dosahovala pouze 26 %).

Tabulka: Stanoviska Komise RIA bez připomínek

Zbývající návrhy právních předpisů, tj. **41 návrhů (63 %)**, respektive závěrečných zpráv RIA, bylo Komisé RIA vráceno k dopracování nebo přepracování. Z tohoto počtu necelých **12 % návrhů právních předpisů (konkrétně 8 z 65)** nebylo na základě finálního stanoviska nebo po případném dopracování či přepracování závěrečné zprávy RIA doporučeno vládě ke schválení.

Analogicky poměr závěrečných zpráv RIA vrácených Komisé RIA k **dopracování či přepracování** se také snížil, kdy především klesl počet návrhů vrácených k zásadnímu přepracování. Zatímco v předchozích letech tento počet narůstal, počet závěrečných zpráv RIA vrácených k **dopracování¹ poklesl** z 52% v r. 2013 na 46%, stejně tak jako počet zásadnějších **přepracování** závěrečných zpráv RIA předkladateli (z 13% v r. 2013) na pouhých 5 % v r. 2014. **To signalizuje mj. pokles zásadních metodických pochybení při zpracování RIA ze strany resortů**, kdy klesá počet návrhů RIA k dopracování se zásadními připomínkami.

Na druhou stranu je nutné okomentovat i nárůst počtu stanovisek s **nedoporučujícím stanoviskem** oproti r. 2013, to je však i částečně způsobeno tím, že do tohoto počtu spadají čtyři návrhy, u nichž nebylo předloženo dopracování závěrečné zprávy RIA (1x MPO, 2x MPSV, 1x MV). Z metodického hlediska se tedy nejedná o faktický nárůst špatně metodicky zpracovaných RIA, ale v polovině případů připadá tento stav na vrub politickému rozhodnutí předkladatele nepředložit k opětovnému projednání dopracování závěrečné zprávy RIA před jednáním vládou.

¹ Vysvětlení rozdílu viz Tabulka č. 4.

Tabulka: Počty návrhů právních předpisů s RIA, žádostí o výjimky a stanoviska Komise RIA dle výsledku, včetně procentuálního vyjádření

Předkladatel	Počty návrhů předložených s RIA	z toho projednaných v Komisi RIA	s negativním stanoviskem	s kladným stanoviskem		
				bez připomínek	po dopracování	po přepracování
MD	7	5	0	4	1	0
MF	14	11	0	3	7	1
MK	2	1	0	0	1	0
MLR	1	0	0	0	0	0
MMR	5	4	1	1	2	0
MO	4	3	0	2	1	0
MPO	16	10	3	3	3	1
MPSV	12	5	2	1	2	0
MSp	7	7	0	1	6	0
MŠMT	5	4	1	2	1	0
MV	9	4	1	2	1	0
MZd	5	1	0	0	1	0
MZe	13	2	0	1	1	0
MZV	0	0	0	0	0	0
MŽP	8	6	0	4	1	1
PV - ÚOHS	1	1	0	0	1	0
MVVI	1	1	0	0	1	0
PV - SÚJB	0	0	0	0	0	0
Celkem	110	65	8	24	30	3

U některých rezortů byla i v r. 2014 patrná vyšší tendence nadále žádat v průběhu roku o ad hoc výjimky z přezkumu hodnocení dopadů, především v případě deklarovaných politických priorit vlády. I v případě těchto legislativních návrhů, které jsou prezentovány s jednoznačným definovaným politickým zadáním, může mít však RIA smysl. V těchto případech nemá RIA ani tak plnit roli nástroje hledání výsledného řešení, ale má jít především o dostatečně podrobné a průkazné zdokumentování dopadů navrhovaných změn a úplnou identifikaci a konzultaci dotčených subjektů, které budou navrženým řešením dotčeny. Poctivě zpracovaná analýza dopadů může navíc právě v těchto případech upozornit na nevyslovené předpoklady nebo nezamýšlené dopady, které původní politicky definované zadání vůbec nezohlednilo. Závěrečná zpráva RIA zde pak obdobně plní důležitou roli informace pro veřejnost i pro politické aktéry, a stává se prakticky jediným analytickým zdrojem a zevrubným zdůvodněním návrhu při jeho projednávání v Parlamentu ČR.